

كتاب المرأة المسلمة - نيبالي

मुरिलम महिला

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ - ٦ - فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ - ٦ - ص.ب: ١٨٢

194

أحكام المرأة المسلمة
أعده وترجمه للغة النيبالية
شعبة توعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الأولى ١٤٣٣

(ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٣٣

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي
أحكام المرأة المسلمة / شعبة توعية الجاليات بالزلفي
١٤٣٣

٢٧ ص : ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩٧٨ - ٦٠٣ - ٨٠١٣ - ٣٩ - ٧

(النص باللغة النيبالية)

١- المرأة في الإسلام   أ- العنوان

١٤٣٣ / ٨٥٣٧

ديوي ٢١٩,١

رقم الإيداع : ١٤٣٣ / ٨٥٣٧
ردمك : ٩٧٨ - ٦٠٣ - ٨٠١٣ - ٣٩ - ٧

الصف والإخراج : شعبة توعية الجاليات بالزلفي

أحكام المرأة المسلمة मुस्लिम महिलाको बिषय

ईस्लाममा नारीको स्थान ।

ईस्लाममा महिलाको अधिकार बारे चर्चा गर्नु भन्दा पहिला यो कुरा स्पष्ट गर्नु जरुरि छ कि अर्को समाजमा महिलालाई कुन दृष्टिकोणले हेरिएको छ र उ सँग कस्तो व्यवहारिक सम्बन्ध कायम गरिएको छ, युनानमा महिलाहरु खरिद बिकि हुन्थ्यो, र उस्को कुनै पनि हक अधिकार थिएन, बरु सबै प्रकारको हक अधिकार पुरुषले पाउँथे, उत्तराधिकारको पनि हक थिएन, नत धन समपत्तिमा कुनै प्रकारले खर्च गर्ने हक थियो, उनीहरुको प्रख्यात दार्शनिक सकरातले भन्नु भएकोछ कि «नारीको उपस्थिती नै संसारको बर्बादिको मूल्य कारण हो, र नारी भनेको बीषको यस्तो रुख हो जुन् बाहिरबाट एकदमै सुन्दर छ तर जब चरीहरु त्यस्लाई खान्छन् भने पुग्लुकै मरीहालछन्»

र रोमनमा यो विचार थियो कि नारीमा प्राण नै हुँदैन, उनीहरुको नजीक नारीको नत कुनै मूल्य थियो, न कुनै हक अधिकार, उनीहरुको नारा थियो कि «नारीमा प्राण हुँदैन» र त्यसै कारण उनीहरले महिलाको शरिर माथि तातो तेल हालेर, खम्बामा बाँधेर सजाय दिन्थ्यो, बरु निर्दोष महिलाहरुलाई पनि घोडाको पुछ्डमा बाँधेर मृत्यु सम्म घोडा दगुराउने गर्थ्यो ।

हिन्दुस्तानमा पनि यस्तै दृष्टिकोणले नारीलाई हेरिरहेको थियो, बरु उनीहरुले यस भन्दा पनि अधिक के गर्नु हुन्थ्यो भने पतिको मृत्यु पछि पतनीलाई जिउँदो आगोमा जलाइन्थ्यो, र चिनवासीहरुले त नारीलाई यस्तो दुखदायक पानी जस्तो भन्नु हुन्थ्यो जुन् खुशी र सम्पत्ति सबैलाई नष्ट पार्दिन्छ, चाइनाको हरेक व्यक्तिले आफनो पतनीलाई बिकि गर्ने अधिकार पाउँथियो, र धरतिमा जिउँदो गाडने हक पनि राखद थियो ।

यहुदिहरुले नारीलाई शाप मानिन्छ, किन भने उस्ले आदमलाई एउटा रुखको फल खुवाएर वहाँबाट पाप गराइन्, त्यस्तै उनीहरुले यो मान्दथे कि मासिक धर्मको समयमा नारी अपवित्र भइहाल्छ, र घर समेत यस्तो हरेक वस्तु जस्लाई नारी हात लगाएकि हुन्छ भने त्यो पनि अपवित्र भइहाल्छ, र भाइ हुँदा बुवाको धन सम्पत्तिमा एउटि नारीले उत्तराधिकारी हुँदैनन् ।

र ईसाइहरुको विचारमा नारी शैतान हुन्छ, एउटा ईसाइ पादरीको भनाइ छ कि «नारीलाई मानव जातिबाट कुनै सम्बन्ध नै छैन» र बोनाविन्टरले भन्नु हुन्छ कि «यदि तिमीहरुले महिलालाई देख्छौं भने यो न बुझनु कि कुनै मानव जातिलाई हेरदै छौं, तिमीहरुले कुनै खतरनाक जनावरलाई पनि हेरिरहेका छैनौं, बरु तिमीहरुले जस्लाई हेरिरहेका छौं त्यो साक्षत शैतान हो, र जे सुन्दछौं त्यो सर्पको सुस्कारी हो» ।

अंग्रेजी कानून बमोजिम बिगत आधा शताब्दि सम्म देशवासी अन्तर्गत महिलाको गिन्ती नै थिएन, र महिलाको कुनै व्यक्तिगत

हक अधिकार थिएन, नत कुनै वस्तुको मालिक हुने थिइ, यहाँ सम्म कि लगाएको लुगाको पनि मालिक थिइन, १५६७ ई. स. मा इस्कैटलैण्डको संसदले यो बिधान पारित गर्नु भयो कि महिलालाई कुनै वस्तु माथि अधिकार मिल्दैन, अंग्रेजी संसदले आठौं हेनरीको समयमा महिलाहरूलाई ईन्जील पढ्ने प्रति रोक लगाएको थियो, किन भने महिला अपवित्र हुन्छ, र फरान्सीहरूले साल ५८६ ई. स. मा एउटा भेला गर्नु भयो जस्मा यस बिषयको छलफल भयो कि महिला जाति मानव छ, कि छैन, र यो फैसला दिनु भयो कि महिला मानव त छ, तर मात्र पुरुषको सेवाको लागि जन्म लिएको छ, १८०५ ई. स. सम्म अंग्रेजी दस्तर बमोजिम एउटा पतिले आफ्नो पतनीलाई बिकि गर्ने अधिकार पाउँ थियो र पत्नीको मुल्य चाहिं ६ पेन्स तोकिएको थियो ।

अरबमा ईस्लाम भन्दा पहिला महिलाको कुनै हैसियत नै थिएन, नत उत्तराधिकार हुन्थी नत अरु कुनै हक अधिकार पाउँथी बरु धेरै व्यक्तिहरु यस्तो पनि थिए जुन् आफ्नो छोरिलाई जिउँदो गाडने गर्नु हुन्थ्यो ।

त्यस पछि ईस्लाम आयो र महिला माथि भईरहेको सबै अत्याचारलाई जडै देखि उखाडनु भयो र यो घोषना गर्नु भयो कि महिला र पुरुष सबै बराबर छन्, महिलाको पनि आफ्नो हक अधिकार छ, जस्तो कि पुरुषको हक अधिकार छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो ﴿يَأَيُّهَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ ذَرْجَةٍ وَأَنْتُمْ جَعَلْنَاكُمْ شَعُورًا﴾

وَقَاتِلُ لِعَادٍ وَّأَنَّ أَكْرَمَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ الْحِلْمُ خَيْرٌ ﴿الحجرات: ١٣﴾ हे मानवहरु ! हामीले तिमीलाई एक लोगने र एक स्वासनीबाट जन्म दिएको छु र हामीले तिमीहरुलाई अनेकौं जाती वर्गमा बनाएको छु ताकि तिमीहरु एक अर्कालाई चिन्न सक अल्लाहको दृष्टिमा सबै भन्दा बढि प्रतिष्ठित व्यक्ति उही छन् जुन् सबै भन्दा अधिक भय गर्नेवाला हुन् निश्चय नै अल्लाह सबै कुरा जान्दछ उ, सर्वज्ञ छ, र यो पनि भन्नु भयो : ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ الْمُصْلِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ﴾

١٢٤ جस्ले सत्कर्म गर्दछ चाहे त्यो पुरुष होस वा स्त्री, ईमान भएको छ भने यस्तो मानिसहरुले जन्ततमा प्रवेश पाउने छन् र तिनीहरु प्रति खजुरको गुठलीको फाँक बराबर (अलिकति) पनि अन्याय गरिने छैन । र यो पनि भन्नु भयो :

﴿وَرَضِينَا لِلنَّاسَ بِوَلَدَيْهِ حُسْنًا﴾ ﴿العنکبوت: ٨﴾ हामीले हरेक मानिसलाई आफ्नो आमा बुवा सँग राम्रो व्यवहार गर्ने आदेश दिएका छौं । र रसुल ﷺले भन्नु भयो कि «मोमिनहरुमा सबभन्दा पुर्ण ईमानवाला त्यो हो जस्को चरित्र राम्रो होस, र सबभन्दा राम्रो त्यो हो जस्को व्यवहार आफ्नो धर्म पतनी सँग राम्रो होस» (तिर्मिजी – १०८२) कुनै व्यक्तिले नबी ﷺ सित सोधनु भयो कि हे अल्लाहको रसुल ! हाम्रो सेवाको सबभन्दा अधिक हकदार को हो? त वहाँले भन्नु भयो «तिम्रो आमा» त्यस्ले फेरि सोधयो,

त्यस पछि को हो? त वहाँले भन्नु भयो «तिम्रो आमा» त्यस्ले फेरि सोधयो, त्यस पछि को हो? त वहाँले भन्नु भयो «तिम्रो आमा» त्यस्ले फेरि सोधयो, त्यस पछि को हो? त वहाँले भन्नु भयो «तिम्रो बुवा» (मुत्तफकुन्डलैह – ५९७, २५४८)

छोटकरिमा यो थियो महिला प्रति इस्लामको दृष्टिकोण ।

महिलाको साधारण हक अधिकार ।

महिलाको केहि साधारण हक अधिकारहरु छन् जस्को ज्ञान राख्नु र जस्लाई स्वीकारनु जरुरि छ, ताकि एउटि महिला जहिले पनि ईच्छुक भएकि भए आफ्नो पुर्ण हक अधिकार लिन पाओस, र त्यो हक अधिकार छोटकरिमा यस प्रकार छन् :

१ – मालिक हुने अधिकार, तसर्थ महिला चाहिं ईच्छा अनुसार जुन सुकै वस्तुको मालिक हुन सक्छन् जस्तो कि घर, जग्गा, उधोग, बागैचा, सुन्, चांदी, र अनेकौं प्रकारको जनावरहरु, चाहे पतनी होस वा आमा होस, छोरि होस वा बहिनी होस ।

२ – विवाहको हक, दुलहा छनौट गर्ने पाईने हक, र दुख पाइएको अवस्थामा खुलअ र तलाकको हक, यो सबै हक महिलाले पाउँछन् ।

३ – सबै अनिवार्य कुराहरुको तालीम र शिक्षाको हक, जस्तो कि अल्लाह तआलाको ज्ञान, पुजा उपासना र त्यस्को तरिकाको ज्ञान, महिला माथि अनिवार्य हक, अवश्यक नितीशास्त्रहरु, उच्च र महान चरित्रहरुको ज्ञान, किन भने अल्लाहले आफ्नो निम्न

۱۹ مُحَمَّد: तिमीले यस कुराको ज्ञान राख कि अल्लाह बाहेक कोहि सत्य पुज्य छैन। र रसुल ﷺले पनि सबैलाई सम्बोधित गर्नु भयो «हरेक मुस्लिमलाई शिक्षा प्राप्ति गर्नु अनिवार्य छ» (ईब्ने माजा – २२०)

४ — ईच्छा अनुसार आफनो सम्पत्ति द्वारा दान गर्ने अधिकार, आफु प्रति, आफनो पति, आफनो सन्तान र आमा बुवा प्रति खर्चा गर्न पाईने अधिकार, तर फजुल खर्चा गर्नु मिलदैन, र यस बिषयमा महिलाले त्यहि हैसियत पाउछिन् जुन हैसियत चाहिं पुरुषले पाउछिन् ।

५ - माया र धृता गर्ने अधिकार, तसर्थ राम्रो चरित्रको महिलाहरु सँग माया गर्ने, भेट घाट गर्ने (पति छ भने पतिको आज्ञाले) उनीहरुलाई उपहार दिने, चिठ्ठी पठाउने, हाल खबर सोधने, र कुनै प्रकारको घटना भएमा उनीहरुलाई भरोसा दिने, र त्यस्तै नराम्रो महिलाहरु सँग धृता गर्ने, र अल्लाहको लागि उनीहरु सित वासता नराखने ।

६ – आफनो जीवनमा आफनो सम्पत्तिबाट एक तेहाईमा वसीयत अर्थात उत्तरदान गर्ने अधिकार, र मृत्यु पछि कुनै प्रकारको बिरोध र रोकटोक बिना त्यो वसीयत लागु हुने, किन भने वसीयत चाहिं साधारण निजी अधिकार हो, तसर्थ यो अधिकार जस्तो पुरुषले पाउँछन् त्यस्तै महिलाले पनि पाउँछिन्,

किन भने पुण्य कमाउनको अवश्यकता सबैले छ, तर शर्त यो हो कि वसीयत चाहिं एक तेहाई भन्दा अधिकमा नहोस, र यस्मा पुरुष र महिला सबै बराबर छन् ।

७ — लुगा लगाउने अधिकार, तसर्थ एउटि महिला आफनो ईच्छा अनुसार जे जस्तो लुगा लगाउन चाहनु हुन्छ त्यस्तो लुगा लगाउन सक्नुहुन्छ, रेशमी लुगा, सुन्को गहना, जुन् एउटा पुरुषको लागि बर्जित गरिएको छ, तर महिलालाई नांगो हुने र आफनो सुन्दरताको प्रदर्शन गर्ने अधिकार छैन, जस्तो कि आधा अथवा मात्र एक चौथाई लुगा लगाउने, अथवा टाउको नछोपने, अथवा घाँटी र छाति खुल्ला राख्ने, तर जस्को अगाडि यो सबै कुरोहरु जायज छ भने फेरि त्यस्मा कुनै हर्ज हुँदैन ।

८ — पतिको लागि श्रृँगार गर्ने अधिकार, अर्थात् सुरमा लगाउने, गाला र ओठमा रातो रँग लगाउने, सुन्दर शान्दार गौरवपुर्ण लुगा लगाउने, परन्तु जुन् प्रकारको लुगा काफिर र व्यश्याहरुको पहिचान छ भने त्यस प्रकारको लुगा नलगाउने, ताकि गलत र सन्देहपुर्वक ठाउँबाट टाँडा रहन पाओस ।

९ — खान पीनको अधिकार, तसर्थ मीठो र गुलयो खाना खाने, र पानी पिउने, महिला र पुरुष बीच खानपीनको कुरोमा कुनै फर्क छैन, त्यस मध्ये जे जायज गरिएको छ त्यो महिला र पुरुष दुवैको लागि छ र जे हराम अर्थात् बर्जित गरिएको छ त्यो महिला र पुरुष दुवैको लागि छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो :

۳۱ ﴿وَكُلُوا وَاشْرُبُوا وَلَا تُرْفُوءُوا إِنَّمَا لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ خाने पिउने

गर, तर फोजुल खर्ची नगर, अल्लाहलाई फोजुल खर्ची गर्नेवाला मन पढैन । र यो चाहिं एउटा आम घोषना हो जस्मा नर् नारी दुवै सामिल छन् ।

पति माथि पतनीको हक अधिकार ।

महिलाको निजी हक र अधिकार मध्ये एउटा हक पति माथि छ, र बदलामा उस माथि पनि पतिको हक छ, जस्तो कि पतिको आज्ञा पालन गर्ने यदि त्यो आज्ञा अल्लाह र रसुल ﷺ को विरुद्धमा छैन भने, र खानपीन तयार गर्ने, उछ्यान लगाउने, बच्चाहरुलाई दुध खुवाउने, उनीहरुको पालन पोषन गर्ने, धन सम्पत्ति र ईज्जतको सुरक्षा गर्ने, आफुलाई सुरक्षित राख्ने र जायज र अनुमति प्राप्त हरेक प्रकारको श्रृँगार गर्ने ।

यहाँ पति माथि पतनीको केहि अनिवार्य हक अधिकार दिएको छ,

وَلَئِنْ مِثْلُ أَذْيَى عَلَيْهِنَّ بِالْمُتُوفِّ^{٢١٨} الْبَقْرَةُ :

स्वासनीको अधिकार पुरुष माथि उस्तै छ, जस्तो पुरुषको अधिकार स्वासनी माथि छ। र त्यो अधिकारहरु हामीले यहाँ यस कारण बयान गरिरहेका छौं ताकि महिलाहरुलाई त्यस्को जानकारी होस, र आफ्नो हक र अधिकार माँग्ननमा कुनै प्रकारको डर र लाज नमहसुस गरोस, त्यस्तै पतिलाई अनिवार्य रूपले पतनीको पुर्ण हक र अधिकार दिनु पर्छ, तर यदि पतनीले चाहन्छे भने आफ्नो कुनै हक माफ गर्न पनि सकिन्न ।

१ - दुखः र सुखः मा आफनो प्रस्थिती अनुसार पतनी माथि
खर्च गर्ने, खर्च मध्ये लुगा, खाना, पानी, औषधि, उपचार, र घर
आउँछ् ।

२ – पतनीको ईज्जत, शरीर, धनसम्पत्ति, र धर्मको रक्षा गर्ने, किन भने पति उस्को अभिभावक छन् र कुनै वस्तुको अभिभावक त्यो हुन्छ जुन् उस्को ख्याल राख्छ र सुरक्षा प्रदान गर्द्दछ।

३ – धर्मको जरुरी कुराहरुको शिक्षा प्रदान गर्ने, र यदि त्यो आफै गर्नसक्दैन भने मस्जिदहरुमा महिलाहरुको बैठकमा उपस्थित भएर शिक्षा प्राप्त गर्नको अनुमति दिने, अथवा विद्यालयमा अथवा यस्तो अरु कुनै ठाउँमा, यदि कुनै किसमको समस्या र घटनाको डर छैन, र पति र पतनी कसैलाई कुनै किसमको क्षेत्री भइ रहेको छैन भने।

४ – पत्नी सँग राम्रो व्यवहार गर्ने, अल्लाह तआलाको भनाइ छ.

भन्नु भयो कि «तिमीहरु मध्ये सबभन्दा राम्रो व्यक्ति त्यो हो जुन् आफनो परिवारको लागि राम्रो छ, र म आफनो परिवारको लागि तिमीहरु मध्ये सबभन्दा राम्रो छु» (तिमिंजी – ३८३०) पर्दा।

ईस्लामले परिवारलाई बर्बादीबाट बचाउने प्रयास गरेको छ, र त्यस्लाई उच्च चरित्र, राम्रो सौभाव र नितीशास्त्रहरुको ठोस धेरा दिएको छ, ताकि सबैको मन् र आत्मा सुवस्थ होस, र समाज चाहि सफा रहोस, समाजमा अशलिलता नफैलोस, कामवासनाको मौका नहोस, यस कारण अशलिलता र दुष्टता फैलाउने कार्यहरु माथि प्रतिबन्ध लगाइएको छ, महिला र पुरुष सबैलाई आफनो द्रष्टि तल राख्ने आदेश दिएको छ।

अल्लाहले पर्दाको नियम महिलाको सम्मान र प्रतिष्ठाको लागि लगाइदिएको छ, ईज्जतको सुरक्षा र अपमानबाट बचाउनको लागि, पापी र दुष्ट आत्मक व्यक्तिबाट टाँढा राखनको लागि, अशलिलताको बाटो बन्द गर्नको लागि, जुन् चाहिं आँखाको कारण फैलिन्छ, र महिलाको आत्मासम्मान र पवित्रतालाई ईज्जत र प्रतिष्ठाको च्यादरमा ढाँकनको लागि लगाइएको छ।

ईस्लामको सबै विद्वान व्यक्तिहरुले महिला माथि पर्दा अनिवार्य छ, भन्ने कुरामा सहमति जनाइएको छ, महिलाहरुले अपरिचित व्यक्तिहरुको अगाडि अनिवार्य रूपमा पर्दा गर्नु पर्छ, र यो पनि अनिवार्य छ, कि अशलिलता फैलाउने सुन्दर आँगहरुको प्रदर्शन नगर्ने तर अनुहार र दुवै हत्केलीको पर्दाको बिषयमा

विद्वानहरुले दुई समुहमा विभाजित भएका छन् परन्तु पर्दा र त्यस्को अनिवार्यता र सिमाबन्दिको बिषयमा धेरै प्रमाण आइएको छ, हरेक समुहले निकै प्रमाण द्वारा अफनो बिचारलाई प्रमाणित गरेका छन् र जुन् प्रमाण चाहिं उनीहरुको बिपक्षमा लागि रहेको छ त्यस्को अर्कै अर्थ बयान गरेका छन्। पर्दाको अनिवार्यता माथि प्रमाणहरु मध्ये केहि यस प्रकार छन् :

﴿وَإِذَا سَأَلُوكُمْ مَتَعَمًا فَسْتُوْهُنَّ مِنْ وَرَاءِ الْأَحْزَابِ﴾

०३ ﴿جَاءُكُمْ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِفْلُوِيْكُمْ وَقُلُوِيْهِنَّ﴾ الاحزاب: कि जब तिमीहरुले नबीको पतनीहरु सँग केहि माँगन चाहन्छौं भने उनीहरु सित पर्दाको पछाडिबाट माँग, यो धेरै पवित्रताको कुरा हो, तिम्रो हृदयको लागि र उनीहरुको हृदयको लागि पनि ।

अर्को ठाउँमा अल्लाह तआलाले भनेको छ ﴿يَأَيُّهَا الَّيْلُ مُلْلَازُوْبِكَ﴾

﴿وَبَنَائِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِيْكَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيْسِهِنَّ ذَلِكَ لَدْنَةٌ أَنْ يُعْرَفَنَ فَلَا يُؤْذِنُونَ وَكَانَ

०५ ﴿اللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ الاحزاب: है पैगम्बर ! आफना पतनीहरु, र आफना छोरीहरु, र ईमानवाली स्त्रीहरुसँग भनिदिनुस कि तिनीहरु आफु माथि आफना च्यादर हालने गरुन् यस प्रकार छिटै उनीहरुको पहिचान भइहाल्छ, र फेरि कसै तर्फबाट दुखः भोगनु पढैन र अल्लाह धेरै क्षमाशील र दयावान छ ।

﴿وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَعْصُمْنَ مِنْ أَبْصَرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبَدِّيْنَ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلِضَرِبِنَ بِحُسْنِهِنَّ ﴾
 مोमिन ۳۱ النور :

س्त्रीहरु सित भनिदिनुस कि उनीहरुले पनि आफना द्रष्टिहरु तल राखने गरुन् र आफनो पवित्रताको रक्षा गरुन् आफना श्रृँगार प्रकट नगरुन् मात्र त्यस बाहेक जुन् खुला रहन्छ र आफना वक्षस्थललाई दुपट्टाहरुले छोपी राखुन् र आफनो श्रृँगार कसैलाई प्रकट नगरुन् तर मात्र आफनो पतिलाई .....

र हदिस द्वारा प्राप्त भएको प्रमाणहरु मध्ये नबी ﷺ कि पतनी हजरत आएशा رضي الله عنه ले भनेकि छिन् कि «हामी मोमिनहरुको स्वासनीहरु रसुल ﷺ सँग फजरको नमाजमा आफनो च्यादरले अनुहार छोपेर उपस्थित हुन्थियौं, फेरि नैमाज समाप्त भएपछि आफनो घर तिर फर्किन्थियौं, र अन्ध्यारोको कारण कसैले पनि चिन्हन सक्दैनथियो» (मुत्तफकुञ्जलैह— ५७८, ६४५)

र वहाँकै अर्को हदिसमा वहाँले भनेकि छिन् कि «जुन समय हामी रसुल ﷺ सँग एहराम बाँधेका थियौं, सवारहरु हाम्रो नजिकबाट गईरहेका थिये तर जब उनी हाम्रो बराबर आउँ थियो त हामी आफनो च्यादर टाउकोबाट अनुहार माथि लटकाउने गर्थियौं र जब उनीहरु पार भईहाल्यो त हामी

आफनो अनुहार खोलीदिन्यौ» (अबुदाऊद र अहमद—१५६२, २२८९४)

र एउटा हक्को हिदिसमा वहाँले भनेकि छिन् कि «शुरुमा हिजरत गरेकि अर्थात मक्का छोडेर मदिना गएकि महिलाहरु माथि अल्लाहले दया गरोस, किन भने जब अल्लाहले यो आयत उतारनु भयो ﴿وَلِيَصْرِينَ بِخُمُرِّنَ عَلَىٰ جُبُورِنَ وَلَا يُتَبِّعُنَ زِينَتَهُنَ إِلَّا﴾

۳۱ ﴿النور: لِيُعَوِّذُهُمْ﴾ आफना वक्षस्थललाई दुपट्टाहरुले छोपी राखुन् र आफनो श्रृँगार कसैलाई प्रकट नगरुन् तर मात्र आफनो पतिलाई .....। त्यस पछि उनीहरुले आफनो च्यादरलाई च्यातेर पर्दा गर्न थालिन्। (अलबोखारी)

प्रमाणहरु त धेरै छन् तर पर्दाको मामलामा विवाद हुनको साथै यति कुरामा सबैको सहमती छन् कि अवश्यक्ता अनुसार महिलाले आफनो अनुहार खोलन पाउछिन् जस्तो कि बिरामीको अवस्थामा डाक्टरको नजिक, र त्यस्तै यस कुरामा पनि सबै सहमत छन् कि कुनै प्रकारको समस्या र संकटको डर छ भने अनुहार खोलनु जायज छैन, र यो कुरा प्रमाणित भइसकेछ, यहाँ सम्म कि उनीहरुको नजिक पनि जुन् अनुहारलाई खोलनु जायज भनिन्छ कि यदि कुनै समस्या र संकटको डर छ भने त्यस्तो अवस्थामा महिलालाई अनिवार्य रूपले अनुहार छोपनु पर्छ, र आजको समयमा समस्या नै समस्या छन्, भष्ट र दुष्टचरित्रहरु चारै तिर फैलिएको छ, खास गरि यस्तो अवस्थामा जब कि धेरै महिलाहरु जुन् अनुहार खोलने गर्दछिन् आफनो अनुहार र

आँखामा श्रृंगार गर्ने गर्दछिन् र यस्को बर्जित हुनु बारे सबैले सहमती जनाएका छन् ।

ईस्लामले महिलाहरुका लागि अपरिचित व्यक्तिहरु सँग मेलजोल राख्नु हराम गरिरदिएकोछ, र यो सबै राम्रो चरित्र, परिवार, र सम्मानको रक्षाको लागि हो, ईस्लामले सतर्क राख्ने, समस्या र धोका माथि रोक लगाउने प्रयास गरेकोछ, महिलाहरुले पर्दा नगरेर बाहिर पुरुषहरु सँग मेलजोल राख्नु भयो भने यस्तो अवस्थामा कामवासना भडकिन्छ र अपराध र पापको बाटो खुलिहाल्छ र त्यसलाई सजिलो बनाइदिन्छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो) وَقَرْنَ فِي مُؤْكِنٍ وَلَا تَبْعَثْ بَتْجَ الْجَهَنَّمَ الْأَوَّلَ ﴿۱۳﴾ احزاب:

३३ आफ्नो घरमा राम्रो सँग बसिराख, र बिगत अज्ञानकाल जस्तो सज धज गरि देखाउने नगर । त्यस्तै यो पनि भन्नु भयो) وَإِذَا سَأَلْتُهُنَّ مَتَّعًا فَسَأُوْهُنَّ مِنْ وَرَاءِ جَهَنَّمَ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقَوْمٍ وَقُلُوبُهُنَّ ﴿۱۴﴾ احزاب:

०३ जब तिमीले नबीको पतनीहरु सँग केहि माँगन चाहन्छौं भने उनीहरु सित पर्दाको पछाडिबाट माँग, यो धेरै पवित्रताको कुरा हो, तिम्रो हृदयको लागि र उनीहरुको हृदयको लागि पनि ।

रसुल ﷺ ले महिला र पुरुषको बिच मेलजोल र मेलजोल बनाउने हरेक कारण माथि कडा रोक लगाउनु भएकोछ, यहाँ सम्म कि पुजापाठ र त्यस्को पवित्र ठाउँस्थलमा पनि ।

तर एउटि महिलाले बाध्यता भएर कहिले घरबाट बहिर यस्तो ठाउँमा जानु पर्छ जहाँ पुरुषहरु हुन्छन् जस्तो कि उस्लाई कुनै काम परेकोछ र त्यो काम गर्नेवाला ऊ सँग अरु कोहि छैन, त्यस्तै आफनो लागि अथवा ऊ जस्को अभिभावक छ, त्यस्को खानपीनको व्यवस्थाको लागि खरिद बिकि गर्ने, अथवा अरु कुनै कारणले यदि घरबाट बाहिर जानु पर्छ भने त्यस्मा कुनै आपत्ति छैन, तर धार्मिक सीमाको पालन गर्नु पर्छ, यस प्रकार कि आफनो श्रृङ्गार नदेखाइ कन पर्दा गरि बाहिर जाने, र पुरुषहरुबाट टाँढा रहने ।

राम्रो चरित्र र परिवारको सुरक्षाको लागि ईस्लामले जुन् नियमहरु लागु गरिदिएको छ त्यस मध्ये यो पनि छ कि अपरिचित व्यक्तिहरु सँग एकलो नहुने, रसुल ﷺ ले कुनै अपरिचित व्यक्ति सँग एकलो हुन माथि कडा रोक लगाएको छ, यदि पति अथवा अरु कुनै महरम अर्थात जुन् सँग विवाह बर्जित गरिदिएको छ त्यस्तो कुनै व्यक्ति साथमा छैन भने, किन भने शैतान संघै आत्मा र चरित्रलाई बिगाड्ने प्रयास गरिरहेको हुन्छ।
मासिक धर्म र प्रसौतिको रङ्गत बाटे ।

मासिक धर्मको समय र अवधी ।

विशेष गरि जुन् उमेरमा मासिक धर्म पाइन्छ त्यो १२ देखि ५० बर्ष सम्मको उमेर हो, तर कुनै महिलालाई, ठाउँ, र मौसम अनुसार त्यस भन्दा अधि नै महिन्वारी शुरु भइहाल्छ र कसैलाई ढिलो पनि हुन्छ ।

गर्भवती महिलाको मासिक धर्म ।

गर्भको अवस्थामा विशेष गरि मासिक धर्म बन्द भइहाल्छ, तर यदि गर्भवति महिलाले रगत हेनु भयो भने यदि सुत्केरि भन्दा थोडै पहिला छ जस्तो कि दुइ दिन अथवा तीन दिन र साथमा दर्द पनि भइरहेको छ भने त्यो प्रसौतको रगत हुन्छ र यदि सुत्केरि भन्दा धेरै पहिला भएकोछ अथवा सुत्केरिमा थोडै समय बाँकि छ तर साथमा दर्द भइरहेको छैन भने त्यो प्रसौतको रगत पनि हुँदैन र मासिक धर्म पनि हुँदैन ।

असंतुलित मासिक धर्म ।

मासिक धर्ममा असंतुलन कई प्रकारका हुन्छन् :

प्रथम – अधिक हुने अथवा कम हुने, अर्थात जस्लाई ६ दिन सम्म रगत आउने गर्थ्यो भने त्यसलाई ७ दिन सम्म आउने र जस्लाई ७ दिन सम्म रगत आउने गर्थ्यो भने त्यस्को रगत ६ दिन मै बन्द भइहाल्ने ।

दोश्रो – अधि अथवा पछि हुने, अर्थात जस्को समय महिनाको अन्तिममा थियो भने त्यस्लाई महिनाको शुरु मै भइहाल्ने, र जस्को समय महिनाको शुरुमा थियो भने त्यसलाई महिनाको अन्तमा हुने, यस्तो अवस्थामा यदि त्यो रगत मासिक धर्म जस्तो छ भने त्यो मासिक धर्म नै हुन्छ र त्यो बन्द भए पछि नै पवित्र हुन्छ चाहे समय भन्दा अधिक होस अथवा कम, त्यस्तै अधि नै भएको होस अथवा पछि ।

तेश्रो – पहेलो रंग अथवा मैलो रंग, अर्थात् घाऊको पानी जस्तो पहेलो रंग हेर्ने अथवा पहेलो र कालो बीचको मैलो रंग हेर्ने, तसर्थ यदि मासिक धर्मको समयमा अथवा मासिक धर्मको तुरन्त पछि तर पवित्र हुने भन्दा पहिला यस्तो हेर्नु भयो भने त्यो मासिक धर्म नै हुन्छ र त्यस माथि मासिक धर्मको नियम नै लागु हुन्छ र यदि पवित्र भएपछि यस्तो हुन्छ भने त्यो मासिक धर्म हुदैन ।

चौथो – मासिक धर्म चाहिं रुकि रुकि आउने, अर्थात् कहिले रगत आउने त कहिले नआउने, र यस्तो दुइ अवस्थामा हुन्छ : पहिलो अवस्था – यदि कुनै महिला सँग सधै र हरेक समय यस्तै हुन्छ भने त्यो मासिक धर्मको रोग हुन्छ र त्यस माथि मासिक धर्मको रोगीको नियम लागु हुन्छ ।

दोश्रो अवस्था – सधै यस्तो हुदैन बरु कहिले हुन्छ र फेरि त्यस पछि पवित्रताको समय पनि आउँछ, यस्तो अवस्थामा यदि एक दिन भन्दा कम समयको लागि रगत बन्द भएकोछ भने त्यो पवित्रता हुदैन, र महिला पनि पवित्र हुदैन, तर यदि पवित्रताको प्रमाण छ भने मात्र पवित्र हुन्छ जस्तो कि अन्तिम समयमा रगत बन्द भएको अथवा मासिक धर्म बन्द भएपछि गर्भ द्वारा निस्कने सेतो रंगको पानी हेरेको ।

पाँचौ – सुखिएको रगत, अर्थात् मात्र आर्द्रता हेर्ने, तसर्थ यदि मासिक धर्मको समयमा अथवा मासिक धर्मको साथै तर

पवित्रता भन्दा पहिला यस्तो हुन्छ भने त्यो मासिक धर्म हुन्छ र यदि पवित्र भएपछि यस्तो हुन्छ भने त्यो मासिक धर्म हुँदैन ।
मासिक धर्मको नियमहरू ।

प्रथम – नमाज, अर्थात् मासिक धर्ममा भएकि महिलाहरू माथि नमाज हराम गरिएको छ, फर्ज नमाज पनि र नफिल नमाज पनि, उस्को नमाज सही पनि हुँदैन र उसमाथि नमाज अनिवार्य पनि छैन, तर यदि मासिक शुरु हुने भन्दा पहिला पुरा एक रकतको पनि समय पाइएको छ, भने यस्तो अवस्थामा त्यो नमाज अनिवार्य हुन्छ, त्यो समय चाहिं नमाजको शुरु समयबाट पाइएको होस अथवा अन्तिम समयबाट पाइएको होस, शुरु समयबाट पाइएको उदाहरण यस प्रकार छ कि यदि सुर्य अस्त भएपछि एक रकत नमाज पढ्ने बराबर समय पाइए पछि मासिक खुल्यो भने पवित्र भएपछि मगरिबको नमाज अनिवार्य रूपले कजा गर्नु पर्छ, किन भने मासिक खुल्ने भन्दा पहिला त्यो महिला एक रकत नमाजको समय पाइएकि थिइ, त्यस्तै अन्तिम समयबाट पाइएको उदाहरण यस प्रकार छ कि यदि सुर्य उदय हुने भन्दा पहिला एक रकत नमाज पढ्ने बराबर समय पाइए पछि पवित्र भएकि छ, भने पवित्र भएर फज्जरको नमाज अनिवार्य रूपले पढ्नु पर्छ, किन भने त्यस्ते यति समय पाइएकि थिइ जति समय एक रकत नमाजको लागि प्रयाप्त हुन्छ ।

तर जिक (अल्लाहको स्मरण), तकबीर (अल्लाहको महान्ता बयान गर्ने शब्द), तस्बीह (अल्लाहको पवित्रता बयान गर्ने शब्द), तहमीद (अल्लाहको प्रशंसा बयान गर्ने शब्द), र खाना खाने समय अल्लाहको नाम लिने, इत्यादि, त्यस्तै फिकह अर्थात् ईस्लामी नियम र दस्तुर र हदिस पढ्ने, प्रार्थणा गर्ने, आमीन (हे

अल्लाह ! प्रार्थणा स्वीकार गर) भन्ने, र कुरआन सुन्ने जस्तो कार्यहरु हराम गरिएको छैन, तर आफै कुरआन पढ्ने बारे यो आदेश छ कि यदि मुखले नभनी मात्र आँखाले हेरेर अथवा हृदयमा अध्यन गरेर पढ्न चाहनु हुन्छ भने त्यस्मा कुनै आपत्ति छैन, जस्तो कि कुरआन अथवा कुनै बोर्ड राखेर त्यस्मा आयत हेरेर हृदयमा पढोस, र उत्तम यही छ कि मुखले भनेर कुरआन नपढोस तर मात्र अबश्यक्ता अनुसार, जस्तो कि महिला शिक्षक होस र क्षात्रहरुलाई सुनाउने अवश्यक्ता परेको छ, अथवा परिक्षाको समयमा क्षत्राहरुलाई कुरआन पढेर सुनाउनु पर्ने, अथवा अन्य यस्तै कुनै कारणले ।

दोश्रो – रोजा, मासिक भएकि महिला माथि फर्ज र नफिल सबै प्रकारको रोजा हराम छन् र उस्बाट रोजा सही हुने छैन, तर फर्ज रोजाको कजा जरुरी छ र यदि रोजाको अवस्थामा महिन्वारी खुलेको छ भने त्यो रोजा खण्डित भइहाल्छ चाहे सुर्य अस्त हुने भन्दा मात्र केहि क्षण पहिला नै किन नहोस, र यदि त्यो फर्ज रोजा छ भने त्यस्को कजा अनिवार्य हुन्छ, र यदि सुर्य अस्त हुने भन्दा पहिला मासिक भएको जस्तो महसुस भयो तर सुर्य अस्त भए पछि रगत निस्कनु भयो भने उस्को रोजा खण्डित हुँदैन बरु पुरा हुन्छ, त्यस्तै यदि मासिकको अवस्थामा फजर उदय भयो र फजर उदय भएको केहि क्षण पछि नै पवित्र भयो भने त्यो दिनको रोजा सही हुने छैन, तर यदि फजर उदय हुने भन्दा केहि क्षण पहिला पवित्र भयो र रोजा राख्यो भने त्यो

रोजा सही भइहाल्छ, चाहे फजर पछि नै किन न स्नान गरेको होस ।

तेश्रो — काबाको तवाफ, फर्ज र नफिल दुवै तवाफ यस्तो महिलाहरु माथि हराम छन् र त्यस्बाट सही पनि हुँदैन, तर हजको अरु कामहरु जस्तो कि सफा र मर्वा पहाडि बीच सई गर्ने, अरफामा बसने, मुज्दलिफा र मिनामा राति बिताउने, ढुँगा हिङ्काउने, र यस बाहेक हज र उमराको अरु सबै कामहरु हराम छैन, तसर्थ यदि महिलाले पवित्रताको अवस्थामा तवाफ गर्नु भयो र तवाफ गर्ने बित्तिकै अथवा सईको समयमा मासिक शुरु भइहाल्यो भने यस्मा कुनै आपत्ति हुँदैन ।

चौथो — मस्जिदमा ठहरिने, अर्थात मासिक भएकि महिलाको लागि मस्जिदमा ठहरिनु हराम गरिएको छ ।

पाँचौ — सम्भोग, अर्थात पतिलाई उ सँग सम्भोग गर्नु हराम छ र उस्लाई सम्भोगको मौका दिनु पनि हराम छ, तर अल्लाहको कृपाले यति अनुमति पाइएको छ कि त्यस द्वारा कामवासनालाई मेट्न सक्नु हुन्छ जस्तो कि मुई खाने, पाखुरामा समातने, र गुप्ताँग बाहेक अरु तरिकाले सम्भोग गर्ने ।

छैटौं — तलाक, मासिकको अवस्थामा पतनीलाई तलाक दिनु हराम छ, र यदि यस्तो अवस्थामा तलाक दिनु भयो भने पतिले अल्लाह र रसुल ﷺको आज्ञाको उलँधन गर्नु भयो र हराम कार्य गर्नु भयो, र यस्तो अवस्थामा रोजु गर्नु र पवित्रता सम्म बाँकि राख्नु जरुरी हुन्छ, फेरि यदि चाहियो भने पवित्र भए पछि

तलाक दिने, तर अर्को चोटि मासिक हुने सम्मको लागि छोडनु नै उचित हुन्छ, फेरि त्यस पछि पवित्रताको अवस्थामा चाहियो भने राख्ने अथवा तलाक दिने ।

सातौं – स्नानको अनिवार्यता, मासिक भएकि महिलाका लागि पवित्र भएपछि आफ्नो पुर्ण शरीरलाई सफा गरि नुहाउनु जरुरि छ, कपाल खोलनु जरुरी छैन, तर यदि यति बल्यो तरिकाले गाँठिएको छ कि जरो सम्म पानी पुगदैन जस्तो शंका लागि रहेकोछ भने मात्र यस्तो अवस्थामा कपाल खोलनु पर्छ, त्यस्तै यदि नमाजको समयमा पवित्र हुनु भयो भने छिटै स्नान गर्नु जरुरी हुन्छ ताकि समयमा नमाज अदा गर्न पाओस, तर यदि यात्रामा छ र पानी छैन अथवा पानी त छ तर प्रयोग गर्नमा खतरा छ अथवा बेरामी छ र पानी चाहिं अरु हानीकारक हुनसक्छ भने स्नानको सद्व्याप्ति तयम्मुम गर्न पाइन्छ र बाध्यता समाप्त भएपछि अवश्य स्नान गर्नु पर्छ ।

इस्तेहाजा र त्यसको नियमहरू ।

इस्तेहाजा भनेको संधै जारी रहने रगत हो, जुन् कहिले बन्द हुँदैन, अथवा मात्र केहि समयको लागि बन्द हुन्छ जस्तोकि महिनामा एक दिन वा दुइ दिनको लागि, र यो पनि भनिएको छ कि यदि १५ दिन भन्दा अधिक समय सम्म रगत आउँछ भने त्यो इस्तेहाजा हुन्छ तर यदि कसैको बानी नै यति छ भने त्यो मासिक धर्म हुन्छ ।

इस्तेहाजा भएकि महिला तीन अवस्थामा हुन्छन् ।

प्रथम – इस्तेहाजा हुनु भन्दा पहिला मासिक धर्मको समय नियमित होस, यस्तो अवस्थामा साविक अनुसार मासिक धर्मको समय गिण्ठी गरि त्यस्मा बसनु पर्छ, मात्र त्यस माथि नै मासिक धर्मको नियम लागु हुन्छ र त्यस बाहेक इस्तेहाजा हुन्छ र त्यस माथि इस्तेहाजाको नियम लागु हुन्छ।

यसको उदाहरण – कुनै महिला जसलाई हरेक महिनाको शुरुमा ६ दिन सम्म मासिक धर्म हुन्थ्यो र त्यस पछि उस्लाई इस्तेहाजाको रोग लागयो, अर्थात संधै रगत आउन थाल्यो, यस्तो अवस्थामा उस्को मासिक धर्म हरेक महिनाको शुरुको ६ दिन सम्म हुन्छ र त्यस बाहेक इस्तेहाजा हुन्छ, र यस अनुसार इस्तेहाजा भएकि महिला मासिक धर्मको नियमित समय अनुसार बसने गरिन्छ र त्यस पछि स्नान गरेर नमाज पढिन्छ र रगतलाई कुनै वासता गर्नु पर्दैन।

दोश्रो – इस्तेहाजा भन्दा पहिला कुनै नियमित समय नहोस, यस प्रकार कि मासिक भएको प्रथम चोटि देखि नै इस्तेहाजाको रगत जारी भइहाल्यो, यस्तो अवस्थामा महिलालाई छुटयाउनु पर्छ, यदि कालो अथवा मोटो अथवा गन्धित हुन्छ भने त्यो मासिक धर्म हुन्छ र त्यस माथि मासिक धर्मको नियम लागु हुन्छ र यदि यस्तो हुँदैन भने त्यो इस्तेहाजा हुन्छ र त्यस माथि इस्तेहाजाको नियम लागु हुन्छ।

यसको उदाहरण – कुनै महिलालाई पहिला चोटि मासिक भयो र फेरि रगत बन्द भएन, तर त्यो छुट्याउनमा सक्षम छ जस्तो कि १० दिन कालो हुन्छ र बाँकि महिना रातो, अथवा १० दिन मोटो हुन्छ र बाँकि महिना पातलो, अथवा १० दिन सम्म त्यसमा मासिक धर्मको गन्ध हुन्छ र बाँकि महिनामा गन्ध हुँदैन, यस्तो अवस्थामा प्रथम मासिक धर्म यस प्रकार हुन्छ कि प्रथम उदाहरणमा कालो, दोश्रो उदाहरणमा मोटो, र तेश्रो उदाहरणमा गन्ध भएको रगत मासिक धर्म हुन्छ र त्यस बाहेक इस्तेहाजा हुन्छ ।

तेश्रो – नत नियमित समय होस नत छुट्याउने क्षमता होस, यस प्रकार कि शुरु देखि नै लगातार रमत जारी भयो र सधै एक जस्तै हुन्छ अथवा फर्क हुन्छ तर मासिक धर्म जस्तो होइन, यस्तो अवस्थामा अधिक महिलाहरूलाई जति समय सम्म मासिक धर्म हुन्छ भने त्यस्लाई मान्नु पछ तसर्थ महिनाको ६ दिन अथवा ७ दिन सम्म मासिक धर्म हुन्छ जुन चाहिं पहिलो चोटि रगत आएको समय देखि शुरु हुन्छ र त्यस बाहेक इस्तेहाजा हुन्छ ।

इस्तेहाजाको नियमठरू ।

इस्तेहाजाको नियम पवित्रताको नियम जस्तै हो, तसर्थ इस्तेहाजा भएकि महिला र पवित्र भएकि महिलामा निम्न कुराहरु बाहेक अरु कुनै फर्क छैन।

प्रथम – हरेक नमाजको लागि अनिवार्य रूपमा बोजु गर्नु पर्ने ।

दोश्रो — वोजु गर्ने समय रगतको दागलाई धोनु पर्ने, र गुप्ताँगमा रुइ राखेर त्यस माथि कपडा राख्ने ताकि रगत चाहिं त्यसैमा रुकि हालोस् ।

नेफास (प्रसौत) र त्यस्को नियमरूप ।

नेफास भनेको त्यो रगत हो जुन् बच्चा जन्मिएको कारण गर्भबाट निस्कन्छ, र यो चाहिं बच्चा जन्मिने समय अथवा त्यस भन्दा पछि अथवा त्यस भन्दा दुइ तीन दिन अघि देखि नै दर्दका साथ शुरु भइहाल्छ, जब यो रगत बन्द हुन्छ तब मात्र महिला पवित्र हुन्छ, र यदि ४० दिन भन्दा अधिक आउँछ भने ४० दिन पछि रगत जारी रहेको भए पनि स्नान गर्नु पर्छ, किन भने प्रसौतको यही अन्तिम समय हो, तर ४० दिन पछि यदि मासिकको रगत छ भने मासिकबाट पवित्र हुने सम्म प्रतिक्षा गर्नु पर्छ, र त्यस पछि स्नान गर्नु पर्छ, त्यसै प्रसौत तबै प्रमाणित हुन्छ जब स्पष्ट मानवको जन्म हुन्छ, तर यदि गर्भपात भएर यस्तो सानो अवस्थामा जन्म लिन्छ जुन् अझै मानवको रूप लिएको छैन भने त्यो प्रसौतको रगत हुँदैन, बरु त्यो नासाको रगत हुन्छ, र त्यस माथि इस्तेहाजा कै नियम लागु हुन्छ, र गर्भ भएको दिन देखि कम्तिमा ८० दिन र अधिक्तम् ९० दिनमा मानवको रूप धारण हुन्छ ।

र प्रसौतको नियमहरु उपरोक्त मासिक धर्मको नियमहरु नै छन् ।

गर्भ र मासिक रोकने औषधिहरू ।

महिलाका लागि मासिक धर्म रोकने औषधिहरूको प्रयोग जायज छ , तर दुइ शर्तका साथ :

प्रथम – हानीकारक नहोस, र यदि हानीकारक छ भने जायज हुँदैन ।

दोश्रो – यदि पति सँग संबन्धित कुरो छ भने पतिको अनुमतिले त्यस्तै मासिक खोलने औषधिको प्रयोग पनि दुइ शर्तका साथ मात्र जायज छन् :

प्रथम – पतिको अनुमति ।

दोश्रो – कुनै अनिवार्य कामबाट मुक्त हुनको मात्र बहाना नहोस, जस्तो कि नमाज अथवा रोजा अथवा यस्तै अरु कुनै कामबाट मुक्त हुनको लागि नहोस ।

र गर्भ निरोधक औषधि प्रयोग गर्ने कर्म दुइ प्रकारका छन्

प्रथम – संधैको लागि बन्द गर्ने, र यो जायज छैन।

दोश्रो – केहि समयको लागि बन्द गर्ने, जस्तोकि महिला धेरै गर्भवति भइरहेकि छ र गर्भको कारण त्यस्लाई कम्जोरी भइरहेछ , यस्तो अवस्थामा त्यो आफनो गर्भलाई दुइ बर्षमा एकचोटिको हिसाबले नियमित गर्न चाहनु हुन्छ अथवा अरु कुनै कारणले यस्तो गर्न चाहनु हुन्छ भने त्यो जायज छ यदि त्यो हानीकारक छैन र पतिले अनुमति दिएको छ भने ।